

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

20 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cătălin Scutelnic, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 februarie 2018, în cauza penală privindu-l pe

*Utilă Alexandru XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat XXXXX.*

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 10.10.2017 - 27.12.2017;

instanța de apel: 02.02.2018 - 15.02.2018;

instanța de recurs: 28.05.2018 - 20.06.2018.

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Central din 27 decembrie 2017, Alexandru Utilă a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (2) Cod penal și în baza acestei legi, i-a fost stabilită pedeapsă sub formă de amendă, în mărime 500 unități convenționale.

A fost respinsă ca fiind neîntemeiată cererea procurorului cu privire la încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare suportate pentru administrarea probelor în cadrul urmăririi penale.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță examinând cauza în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, a constatat că, inculpatul Alexandru Utilă în perioada lunii august 2017, data și ora exactă nefiind stabilite de către organul de urmărire penală, neavând autorizație corespunzătoare, cu scopul procurării, păstrării, expedierii, transportării drogurilor, fără scop de înstrăinare, a procurat și obținut substanță narcotică, pe care intenționat a deținut-o la sine, până la 18 august 2017, ora 17:30 min., în automobilul de model „Skoda Fabia” n/î XXXX, condus de către el la intersecția străzilor Șciusev cu bd. Ștefan cel Mare, mun.

Chișinău, când în cadrul percheziției efectuate de colaboratorii de poliție al IP Botanica al DP mun. Chișinău, au fost depistate și ridicate cinci pachetele din polimer ziplock. În care se afla masă vegetală de culoare verde, cu miros specific, care potrivit concluziilor raportului de expertiză judiciară nr. 34/12/1-R-4697 din 28.08.2017, constituie marijuana, care se atribuie la categoria substanțelor stupefiante cu masa totală de 9,637 grame și reprezintă proporții mari.

Instanța de fond a încadrat în drept acțiunile inculpatului în baza art. 217 alin. (2) Cod penal, după semnele calificative - *procurarea, păstrarea, expedierea, transportarea drogurilor, în proporții mari, fără scop de înstrăinare.*

2. Împotriva sentinței nominalizate a declarat apel procurorul în prin care a solicitat casarea parțială a sentinței, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului pentru prima instanță, prin care să fie dispusă încasarea de la inculpat a cheltuielilor judiciare suportate din contul bugetului de stat, și anume a sumei de 1 680 lei.

În motivarea apelului declarat, procurorul a indicat că, sentința nominalizată este ilegală în partea ce ține de soluționarea chestiunii legate de încasarea cheltuielilor de judecată și urmează a fi casată parțial, or, solicitarea de încasare a cheltuielilor judiciare înaintate de către procuror, constituie cheltuieli pentru efectuarea expertizei chimice a substanței narcotice în sumă de 1 680 lei.

De asemenea, procurorul a invocat că, inculpatul a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate, ceea ce nu constituie un temei de reabilitare, însă reprezintă un temei de a încasa cheltuielile judiciare din contul acestora.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 februarie 2018, a fost respins ca nefondat apelul declarat de către procuror, cu menținerea sentinței contestate.

4.1. În motivarea deciziei, instanța de apel a reținut că, autorul apelului este de acord cu starea de fapt stabilită de instanța de fond, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului și pedeapsa aplicată, dar nu este de acord cu faptul că instanța de fond nu a încasat din contul inculpatului cheltuielile judiciare.

Prin urmare, nici procurorul, nici inculpatul și avocatul acestuia, nici un alt careva participant la proces nu au atacat sentința în partea încadrării juridice a acțiunilor inculpatului sau în partea stabilirii și individualizării pedepsei, motiv pentru care instanța de apel nu a judecat fondul cauzei în această parte și s-a expus doar în privința neîncasării de către prima instanță a cheltuielilor de judecată solicitate de către procuror.

Analizând apelul procurorului prin temeiul invocat de către procuror în raport cu motivele invocate în apel, instanța de apel a constatat că, acesta nu și-a găsit

confirmarea la judecarea apelului declarat, lipsind temeiuri de implicare a instanței de apel în sensul casării hotărârii contestate din următoarele considerente.

Astfel, conform art. 227 Cod de procedură penală, (1) *Cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal.* (3) *Cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.*

Potrivit art. 228 Cod de procedură penală, (3) *Expertului și specialistului li se recuperează, de asemenea, costul materialelor care le aparțin și care au fost utilizate pentru executarea însărcinării respective.*

În conformitate cu art. 229 Cod de procedură penală, (1) *Cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului.* (2) *Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Achitarea cheltuielilor judiciare poate fi suportată și de condamnatul care a fost eliberat de pedeapsă sau căruia i-a fost aplicată pedeapsă, precum și de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeiuri de nereabilitare.*

Așadar, instanța de apel a conchis că, procurorul a solicitat încasarea sumei de 1 680 lei, suportate pentru efectuarea raportului de expertiză chimică nr. 4697 din 28.08.2017, prin care a fost stabilită natura substanței ridicate în cadrul percheziției.

Instanța de apel a menționat că, prin prisma normelor de procedură penală art. 227-229 Cod de procedură penală, sumele solicitate de procuror nu constituie cheltuieli judiciare care pot fi puse în sarcina inculpatului.

În conformitate cu art. 142 Cod de procedură penală, (1) *Expertiza judiciară se dispune în cazurile în care pentru constatarea, clarificarea sau evaluarea circumstanțelor ce pot avea importanță probatorie pentru cauza penală sunt necesare cunoștințe specializate în domeniul științei, tehnicii, artei, meșteșugului sau în alte domenii. Posedarea unor asemenea cunoștințe specializate de către persoana care efectuează urmărirea penală sau de către judecător nu exclude necesitatea dispunerii expertizei judiciare. Dispunerea expertizei judiciare se face, la cererea părților, de către organul de urmărire penală, procuror sau de către instanța de judecată, precum și din oficiu de către organul de urmărire penală sau procuror.*

(2) *Părțile, din inițiativă proprie și pe cont propriu, sunt în drept, prin intermediul organului de urmărire penală, al procurorului sau al instanței de judecată, să înainteze instituției publice de expertiză judiciară/biroului de expertiză judiciară o cerere privind efectuarea expertizei judiciare pentru constatarea circumstanțelor care, în opinia lor, vor putea fi utilizate în apărarea intereselor lor. În acest caz, organul de urmărire penală, procurorul sau instanța de judecată este obligată să remită instituției publice de expertiză judiciară/biroului de expertiză judiciară materialele necesare efectuării expertizei judiciare. Raportul de expertiză*

judiciară întocmit la cererea părților se prezintă de către parte organului de urmărire penală, procurorului sau instanței de judecată, se anexează la materialele cauzei penale și urmează a fi apreciat în coroborare cu alte probe. În cazul în care, reieșind din concluziile formulate de experți în rapoartele de expertiză anterioare, se constată inoportunitatea dispunerii expertizei judiciare solicitate de către părți, iar efectuarea unei alte expertize va condiționa tergiversarea procesului penal, organul de urmărire penală, procurorul sau instanța de judecată respinge cererea părților.

Conform art. 2 al Legii cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr. 68 din 14.04.2016, ordonator al expertizei judiciare - este organul de urmărire penală, instanța de judecată sau un alt participant al unui proces derulat conform legislației de procedură civilă, penală sau contravențională (denumită în continuare legislație de procedură), care are dreptul de a dispune sau de a solicita în mod independent efectuarea unei expertize judiciare.

Raportul de expertiză nr. 4697 din 28.08.2017, prin care a fost stabilită natura substanței - masei vegetale ridicate în cadrul percheziției de la inculpat, a fost efectuat în baza ordonanței procurorului de numire a expertizei chimice din 22.08.2017 (f.d. 19), care a fost emisă în vederea determinării dacă substanța depistată constituie droguri, substanțe stupefiante, psihotrope și precursori acestora, precum și analogelor acestora și dacă da, de care anume. Prin urmare, ordonatorul expertizei la caz este organul de urmărire penală, de către procuror în baza ordonanței care în baza art. 143 alin. (1) pct. 6) al Cod de procedură penală, care a dispus efectuarea expertizei judiciare în mod obligatoriu, pentru constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, deoarece prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză. Organul de urmărire penală era obligat să dispună efectuarea expertizei judiciare chimice pentru a putea încredința inculpatului comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (2) Cod penal, *circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora fără scop de înstrăinare, după semnele calificative - procurarea, păstrarea, expedierea, transportarea drogurilor, în proporții mari, fără scop de înstrăinare.*

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea deciziei atacate în partea încasării din contul inculpatului a cheltuielilor de judecată, trimiterea cauzei spre rejudecare în aceeași instanță de apel într-un alt complet de judecată.

În motivarea recursului, procurorul susține că, instanța de apel eronat a apreciat legislația națională cu privire la cheltuielile de judecată, mai mult, hotărârea pronunțată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază.

Totodată, procurorul menționează că, statul nu este obligat să suporte cheltuielile de acest gen, doar le achită la momentul necesar pentru a facilita operativitatea acțiunilor organului de urmărire penală și a nu tergiversa procesul penal.

Procurorul menționează că, instanța de apel nu a luat în calcul faptul că prevederile alin. (2) al art. 143 Cod de procedură penală, a fost abrogat, astfel, legislația nu prevede obligația statului de a suporta cheltuielile pentru efectuarea expertizelor în cauzele penale.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal dispune inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că, este vădit neîntemeiat.

Colegiul penal indică că, recurentul invocă drept temeiuri pentru recurs art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului când aceasta nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

Analizând aceste temeiuri în raport cu motivele invocate în recurs, Colegiul penal constată că, nici unul din ele nu și-au găsit confirmarea la examinarea recursului declarat.

Conform prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârilor atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Autorul recursului consideră că, instanța de apel eronat a respins solicitarea acuzării de a dispune încasarea de la inculpat în bugetul statului a cheltuielilor judiciare cu privire la efectuarea a trei rapoarte de expertiză judiciară în sumă de 1 680 lei, deoarece statul nu este obligat să suporte aceste cheltuieli.

Prin urmare, Colegiul penal respinge ca fiind neîntemeiat acest argument, deoarece potrivit prevederilor art. 227 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări

a procesului penal. Cheltuielile judiciare cuprind sumele plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali. Cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Potrivit art. 228 alin. (1) Cod de procedură penală, Colegiul penal indică că, cheltuielile privind efectuarea expertizei judiciare, pentru constatarea infracțiunii, solicitate de către organul de urmărire penală, nu se includ în categoria cheltuielilor judiciare care urmează a fi achitate de către inculpat.

Astfel, suma de 1 680 lei, solicitată de către procuror ca să fie încasată de la inculpat în folosul statului, constituie cheltuieli care au fost suportate pentru efectuarea raportului de expertiză nr. 4697 din 28.08.2017, prin care a fost stabilită natura substanței - masei vegetale ridicate în cadrul percheziției de la inculpat.

Mai mult, se relevă că prevederile alin. (3) al art. 75 din Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, stipulează expres că *„În cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova”*.

Astfel, conform art. 142 alin. (2) Cod de procedură penală, părțile, din inițiativă proprie și pe cont propriu, sunt în drept, prin intermediul organului de urmărire penală, al procurorului sau al instanței de judecată, să înainteze instituției publice de expertiză judiciară/biroului de expertiză judiciară o cerere privind efectuarea expertizei judiciare pentru constatarea circumstanțelor care, în opinia lor, vor putea fi utilizate în apărarea intereselor lor. În acest caz, organul de urmărire penală, procurorul sau instanța de judecată este obligată să remită instituției publice de expertiză judiciară/biroului de expertiză judiciară materialele necesare efectuării expertizei judiciare. Raportul de expertiză judiciară întocmit la cererea părților se prezintă de către parte organului de urmărire penală, procurorului sau instanței de judecată, se anexează la materialele cauzei penale și urmează a fi apreciat în coroborare cu alte probe. În cazul în care, reieșind din concluziile formulate de experți în rapoartele de expertiză anterioare, se constată inoportunitatea dispunerii expertizei judiciare solicitate de către părți, iar efectuarea unei alte expertize va condiționa tergiversarea procesului penal, organul de urmărire penală, procurorul sau instanța de judecată respinge cererea părților.

În acest context, se atestă că în prezenta cauză penală ordonatorul expertizei judiciare a fost organul de urmărire penală, fără a exista o asemenea cerere din partea părților.

Astfel, instanța de recurs ordinar susține poziția instanței de apel care corect a respins ca fiind neîntemeiată solicitarea procurorului cu privire la încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare suma de 1 680 lei.

Ca urmare, Colegiul penal conchide că, temeiurile indicate de către procuror nu sunt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării hotărârilor adoptate pe caz și potrivit legii, se impune inadmisibilitatea recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

inadmisibilitatea recursului ordinar, declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cătălin Scutelnic, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 februarie 2018, în cauza penală în privința lui *Untilă Alexandru XXXXX*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la *18 iulie 2018*.

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători:

Ion Guzun

Liliana Catan